

pel teoretisk, at fremvæksten af de transnationale selskaber også har sin baggrund i direkte og indirekte politiske indgreb fra centerstaternes side, men i den empiriske analyse peges der kun på økonomiske forhold. Her kunne det japanske eksempel vel netop illustrere betydningen af statslige indgreb for internationaliseringsprocesserne. Alt i alt er det dog et vægtigt bidrag til forskningen i transnationale selskaber og udviklingsprocesserne i den tredje verden, som Georg Sørensen har leveret.

Begge bøger er meget anbefalelsesværdige, og de bør få stor udbredelse. Introduktionen til udviklingsteoriene vil kunne anvendes i undervisningen i u-landsforhold i gymnasiet og ved de højere læreanstalter, mens afhandlingen om de transnationale selskaber bør læses af alle med lyst til en dyberegående forståelse for de økonomiske relationer imellem u-lande og i-lande.

Jørgen Dige Pedersen

Søren Villadsen (red.), *Lokalpolitisk organisering. Organisationer, bevægelser og partier i kommunalpolitikken*, København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 1985, 255 s.

Når man som embedsmand bliver bedt om at anmelde en bog af nogle forskere, fristes man til indledningsvis at anstille et par betragtninger om forskellen mellem forskere og embedsmænd.

På bedste forskervis vil jeg give disse betragtninger form af et antal hypoteser. Hermed har jeg i alt fald præsenteret *mine* fordomme klart fra starten. Anmeldelsen kan da passende bestå i en afprøvning af hypoteserne på et konkret tilfælde, nemlig denne bog. Hypoteserne er, at forskere

- er omhyggelige med at dokumentere fremsatte påstande;
- er forsigtige med at udtale sig ud over, hvad data kan bære;
- har vanskeligt ved at udtrykke sig på jævnt forståeligt dansk.

Man kan måske sige, at den foreliggende bog ikke er velegnet til afprøvning af disse hypoteser. Den er – som hele serien – jo et forsøg på fra forskerside at levere et aktuelt bidrag til debatten i et lettilgængeligt sprog. Alligevel har man vel lov at forvente, at de postulerede forsker-karakteristika vil præge bogen – omend muligvis i afsvækket grad. Altså til afprøvningen.

Hypotese 1: Forskere er omhyggelige med at dokumentere fremsatte påstande

Lægger man vægt på Poppers fremhævelse af, at et eksempel er nok til at modbevise, må hypotesen siges at være falsificeret.

Omhuener varierer faktisk meget. Nogle artikler er udpræget solide og oplysende, blandt andet Carl Johan Skovgårds om kommunale embedsmænd, der sandsynliggør, at kontakterne til interesseorganisationerne og til statslige embedsmænd ikke har den betydning, mange tror. Men der findes så sandelig også eksempler på et ukendskab, som man ville tro umulig hos en forsker, der er specialist på området.

pel teoretisk, at fremvæksten af de transnationale selskaber også har sin baggrund i direkte og indirekte politiske indgreb fra centerstaternes side, men i den empiriske analyse peges der kun på økonomiske forhold. Her kunne det japanske eksempel vel netop illustrere betydningen af statslige indgreb for internationaliseringsprocesserne. Alt i alt er det dog et vægtigt bidrag til forskningen i transnationale selskaber og udviklingsprocesserne i den tredje verden, som Georg Sørensen har leveret.

Begge bøger er meget anbefalelsesværdige, og de bør få stor udbredelse. Introduktionen til udviklingsteoriene vil kunne anvendes i undervisningen i u-landsforhold i gymnasiet og ved de højere læreanstalter, mens afhandlingen om de transnationale selskaber bør læses af alle med lyst til en dyberegående forståelse for de økonomiske relationer imellem u-lande og i-lande.

Jørgen Dige Pedersen

Søren Villadsen (red.), *Lokalpolitisk organisering. Organisationer, bevægelser og partier i kommunalpolitikken*, København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 1985, 255 s.

Når man som embedsmand bliver bedt om at anmelde en bog af nogle forskere, fristes man til indledningsvis at anstille et par betragtninger om forskellen mellem forskere og embedsmænd.

På bedste forskervis vil jeg give disse betragtninger form af et antal hypoteser. Hermed har jeg i alt fald præsenteret *mine* fordomme klart fra starten. Anmeldelsen kan da passende bestå i en afprøvning af hypoteserne på et konkret tilfælde, nemlig denne bog. Hypoteserne er, at forskere

- er omhyggelige med at dokumentere fremsatte påstande;
- er forsigtige med at udtale sig ud over, hvad data kan bære;
- har vanskeligt ved at udtrykke sig på jævnt forståeligt dansk.

Man kan måske sige, at den foreliggende bog ikke er velegnet til afprøvning af disse hypoteser. Den er – som hele serien – jo et forsøg på fra forskerside at levere et aktuelt bidrag til debatten i et lettilgængeligt sprog. Alligevel har man vel lov at forvente, at de postulerede forsker-karakteristika vil præge bogen – omend muligvis i afsvækket grad. Altså til afprøvningen.

Hypotese 1: Forskere er omhyggelige med at dokumentere fremsatte påstande

Lægger man vægt på Poppers fremhævelse af, at et eksempel er nok til at modbevise, må hypotesen siges at være falsificeret.

Omhuener varierer faktisk meget. Nogle artikler er udpræget solide og oplysende, blandt andet Carl Johan Skovgårds om kommunale embedsmænd, der sandsynliggør, at kontakterne til interesseorganisationerne og til statslige embedsmænd ikke har den betydning, mange tror. Men der findes så sandelig også eksempler på et ukendskab, som man ville tro umulig hos en forsker, der er specialist på området.

Henrik Toft Jensen skriver således – flere gange – at henstillingen om begrænsning af den kommunale skatteudskrivning i 1984 og 1985 er et enestående indgreb, uanset at der umiddelbart efter kommunalreformen faktisk ved lov blev fastlagt et skatteeft. Og Frank Bundgård og Mads Christoffersen skriver ildevarslede om bloktilskuds- nedskæringerne ulighedsskabende virkninger. De synes ikke at have læst den be- tænkning, de selv henviser til, for heri er det centrale argument for at ændre forde- lingsnøglen for de generelle tilskud netop, at man så kan ændre tilskuddet *uden* at berøre uligheden kommunerne imellem. Man kan mene, at dette mål ikke er nået, men man bør i det mindste forholde sig til den fremførte argumentation.

Bundgård og Christoffersen mener også, at beskæringerne giver de mest velhaven- de kommuner relativt bedre udfoldelsesmuligheder. Men beskæringerne har jo ramt disse kommuner forholdsvis hårdt (regnet i kr. pr. indbygger), fordi de overvejende har været fordelt efter beskatningsgrundlag.

Har forfatterne ikke altid den viden, der kunne være ønskelig, har de da heldigvis deres gode fordomme! En hovedhjørnesten heri – og i bogen – er, at man ikke må komme for skade at sige noget godt om udviklingen siden 1982.

Det er en ærlig sag at mene, at sparepolitikken har været drevet for langt og været udmøntet forkert. Disse synspunkter kan der bestemt argumenteres for. Men det fremmer ikke læsernes tillid til argumentationen, at for eksempel Schou og Villadsen mener, at kommunerne er trængt af et svigtende indtægtsgrundlag – efter at udskriv- ningsgrundlaget nu i flere år er vokset væsentligt hurtigere end inflationen med en betydelig forøget kommunal likviditet til følge.

At kommunerne (som forfatterne også skriver) er trængt af de statslige nedskærin- ger er utvivlsomt sandt. Men man måtte så måske bede d’herrer forskere om at be- grænse sig til, hvad der kan dokumenteres.

Hypotese 2: Forskere er forsigtige med at udtale sig udover, hvad data kan bære

Denne hypotese bekræftes kun delvist.

Samlingen indledes og afsluttes med et par noget vildtvoksende artikler, som kom- menterer både dette og hint. Men stort set holder man sig til forskningsresultaterne, som læseren da også bliver væsentligt klogere af.

Hypotese 3: Forskere er lidt bagefter begivenhederne

Denne hypotese må siges at blive bekræftet, i nogle artikler direkte, i bogen som helhed på en næsten ironisk måde.

Bogen er i hele sin tankegang præget af de år, hvor projektet blev startet. Forfatter- ne taler helt uvilkårligt ustandseligt om den økonomiske krise, den voksende arbejds- løshed, de stærkt forøgede udgifter. Bogen er afsluttet i begyndelsen af 1985, da ar- bejdsløsheden var begyndt at falde, den økonomiske krise var på retur og da kontant- hjælpens vækst var standset. Og den udkommer på et tidspunkt, hvor økonomiens hovedproblem er et efterspørgselspres og et stort betalingsbalanceunderskud, og hvor de kommunale udgifter – trods dramatiske styringsindgreb – igen er i vækst.

Sådan kan det gå! Men det forhindrer dog ikke, at man kunne have brugt nyere arbejdsløshedstal end dem fra 1981, der bruges et enkelt sted. Derfor er de mest interessante dele af bogen da også de dele, hvor forfatterne *ikke* jager aktualiteten, men prøver at karakterisere nogle mere langsigtede udviklingstendenser.

Tonboes bemærkninger om beskæftigelsen i byggesektoren turde således være ret ligegyldige. Men hans analyse af fagbevægelsens engagement i lokalpolitikken, samspillet mellem socialdemokrati og fagbevægelse og konflikten mellem kommune og stat er god.

Villadsen og Schou er ligeledes væsentligt mere interessante at læse, når de skriver om partierne og lokalpolitikken henholdsvis om decentraliseringsønskerne i befolkningen, end når de skriver om beskæftigelsespolitikken.

Artiklen om beskæftigelsespolitik er præget af, at resultaterne med vold og magt skal ind i en ideologisk spændetrøje. Om partier og holdning til decentralisering skriver de to derimod både præcist, nuanceret og – forekommer det mig – ubundet af fordomme.

Hypotese 4: Forskere har vanskeligt ved at udtrykke sig på jævnt forståeligt dansk

Ifølge bogens forord har det været et formål at redegøre for en række forskningsresultater på en relativ „populær“ måde. Et par eksempler kan belyse, om dette mål er nået:

„Vedrørende koordineringsproblematikken har det vist sig, at det af hensyn til koordineringen mellem de enkelte kommuner har været nødvendigt at foretage flere koordineringstiltag end det oprindeligt var planlagt. Dette hænger utvivlsomt sammen med, at de kommunale beslutninger, på trods af de større kommunale enheder, stadig har en række eksternalitetskonsekvenser eller rettere igen har fået en række eksternalitetskonsekvenser“ (s. 24).

„Forklaringen må snarere søges i et komplekst samspil mellem politikere som det ene yderpunkt og borgerne som det andet yderpunkt, med afgørende vægt på et delvist organiseret aktivitetsfelt, der ligger indimellem“ (s. 96).

„Med udgangspunkt i arbejdsdelingen og i udbredelse af lønarbejdet er der i kapitalismen en indbygget tendens til samfundsmæssiggørelse af arbejdskraftens reproduktion – dvs. en udvikling i retning af gensidig afhængighed på det samfundsmæssige plan og en tendens til homogenisering af reproduktionsbetingelserne“ (s. 242).

Festligt, folkeligt og forståeligt, ikke sandt! Og så er forklaringen endda ikke, at forfatterne bruger en fagterminologi, som de fleste læsere blot ikke kender. Nej, der er skam tale om uforfalsket kaudervælsk.

Heldigvis står det ikke hele vejen så galt til. Der er interessant at bemærke, at forståeligheden synes at være ligefrem proportional med, hvor meget forfatterne egentlig har at sige. Har de virkelig noget at fortælle, kan de også tale dansk!

Et godt eksempel er her Villadsens artikel om lokal korporatisme. De indledende teoretiske afsnit er tungt fordøjelige. Men efterhånden som tabellerne trænger ind i teksten, bliver sproget mere direkte, livligt og forståeligt. Og det viser sig, at den indledende teori faktisk ikke rigtigt er nogen hjælp til forståelse af data.

Det foregående kan sammenfattes i den enkle konklusion, at forskere bør blive ved deres læst. De bør ikke tilstræbe for enhver pris at være umiddelbart anvendelige, men søge den mere langvarige forståelse af de sociale fænomener.

Hvad der er aktuelt for beslutningstagerne svinger så meget, at forskerne ofte ikke vil ramme det, selv om de forsøger. Derimod kan de ved at belyse fænomener, som politikere og embedsmænd måske ikke lige nu viser den store opmærksomhed, bidra-

ge til forståelsen af, hvad disse politikere og embedsmænd gør, og derved på langt sigt påvirke beslutningsprocessen.

Denne bog bringer os klart et skridt videre i forståelsen af, hvordan kommunale beslutninger træffes. Men den er ingen hjælp til løsning af de dagsaktuelle spørgsmål.

Marius Ibsen